

REVISTA MUSICAL CATALANA

:: :: BUTLLETÍ DE
L'ORFEÓ CATALÀ

ANY XIX : Núm. 219

:: :: MARÇ 1922

Revista Musical Catalana

Butlletí mensual de l'Orfeó Català

BARCELONA

Redactors en cap: FREDERIC LLIURAT i VICENTS M.^a DE GIBERT

Secretari de la Redacció: I. FOLCH I TORRES

PRINCIPALS COL·LABORADORS:

Antoni M.ª Alcover, prev.—Josep Barberà.—Giulio Bas.—Konrad Baumgarten.—Pasqual Boada.—Joan Borràs de Palau.—Lluïsa Bosch i Pagès.—J. Cabot Rovira.—J. Rafel Carreras.—Gabriel Castellà i Raich.—Eusebi Clop, O. F. M.—Henri Collet.—Eduard L. Chavarri.—Josep M.ª Comella.—Miquel Domènech i Español.—Josep Fabre.—Josep M.ª Folch i Torres.—Ignasi Folch i Torres.—Alfons Gallardo.—Vicents M.ª de Gibert.—Enric G. Gomà.—Emili Heintz-Arnault.—Gascó Knosp.—Frederic Lliurat.—J. Lamote de Grignon.—Miquel Llobet.—Joan Llongueras.—Josep Maideu.—Joan Manén.—Dom Carles Megret, O. S. B.—Lluís Millet.—Manuel de Montoliu.—Vicents de Moragas.—M. Morera i Galicia.—Antoni Nicolau.—J. J. Nin.—Ewelina Pàiramall.—Felip Pedrell.—Joaquim Pena.—Francesc Pujol.—Antoni Ribera.—Lluís Romeu, prev.—Miquel Rué, prev.—Dom Maur Sablayrolles, O. S. B.—Joan Salvat.—Kurt Schindler.—Albert Schweitzer.—Josep Subirà.—P. Gregori M.ª Suñol, O. S. B.—Agustí Valls i Cascante.—Francisco Viñas.—Xavier Viura.—Amadeu Vives.—Rafel Vives, etc.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Carrer Alt de Sant Pere, 13, Orfeó Català (Telèfon 1, S. P.)

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

BARCELONA: Per als socis de l'Orfeó Català, un any, **6 pessetes**.—Per als no socis, **7 pessetes**.
FÒRA: Per als socis de l'Orfeó Català, un any, **7 pessetes**.—Per als no socis, **8 pessetes**.
ESTRANGER: Un any, **10 pessetes**.—Número solt: **75 cèntims**

Se subscriu, demés, en les principals Llibreries i Magatzems de Música

SUMARI

Boris Godunow i Moussorgsky, Lluís Millet.—*Uns nous grans orgues a Sabadell*, Vicents M.ª de Gibert.—*L'Obra del «Cançoner Popular de Catalunya»*.—*Des de Madrid*, Josep Subirà.—*Festa de la Música Catalana*.—Orfeó Català. Catalunya. Barcelona.—Bibliografia.—Noves.—Necrologia,

Revista Musical Catalana

Butlletí de l'ORFEO CATALÀ

Boris Godunow i Moussorgsky

El refinament de l'art, son moviment progressiu, la seva evolució culminadora en un desenrotll i afinament de formes fecundades pels grans genis, ha donat a la humanitat obres immortals que són fites que senyalen els cims obiradors de les diferents modalitats per les quals passa el gran art. Mes aquesta culminació de l'art en la perfecció, aquesta complexitat de medis portats a la unitat pel geni potent, no s'obté sense una merma de les forces virginals primeres, sense un cert esblanquiment dels forts colors de la natura, sense una polidesa de les fustes retorçades dels arbres de les selves sense un domeny del crit agut, viu i aspre de la humanitat ferida. Per ço, així com l'home de ciutat respira a pler el gran aire i sol de camps i marines, i s'enfonsa gojós al fons d'un boscatje ombriu, abraçant la llibertat primera, avorrint fins la memòria de la civilitat disciplinada i de la prudència encarcerada, així els que tenim educat el sentit estètic, al retop d'una obra artística virginal, al sentir una cançó viva en plena natura, se'ns redreça adins el nostre ésser nous goigs estètics d'una intensitat sorprenent. Això és el que passa amb el *Boris Godunow* de Moussorgsky, al sentir en el teatre, ben executada, aquesta obra singularíssima de la escola nacional russa. Aquest l'efecte que ha fet al públic intel·ligent que ha pogut gaudir-la en la temporada última del teatre del Liceu, essent dirigida i cantada per excel·lents artistes russos els quals sentint-la profundament l'han donada amb tot son caràcter, força i emoció.

En Rimsky Korsakow amic íntim que fou de Moussorgsky i un de la colla dels compositors que fundaren la escola nacional russa, ens conta que quan la estrena del *Boris* el públic es dividí en dos bàndols: els admiradors i els que la blasmaven; els que copsaren tota la força característica d'aquella música tan intensa i sincera, tan simple i profunda, tan popular i tan elevada i, per altra banda, els que ridiculitzaven la rudesia de la forma, el poc eixamplament de la frase, l'harmonia i les

modulacions poc trassudes, la instrumentació fluixa, és a dir, el que en podríem dir els defectes tècnics de l'obra, els quals pels admiradors incondicionals eren mèrits reveladors de sa genial originalitat.

Diu en Rimsky que, guiat per la piadosa amistat que guardava per a Moussorgsky, va entreprendre ell una nova redacció tècnica de la música del *Boris*, així com de la seva instrumentació i fent constar que el seu treball no canvià en res el caràcter original de l'obra, ni les altes inspiracions del compositor; que la nova redacció es circumscrivia en depurar el costat tècnic i que així en aquesta forma esdevindria més accessible a tothom, fent callar les crítiques menyspreuadores. Aquesta és la redacció que corre ara pel món i que fou donada al Liceu. Nosaltres admirem com compositor a Rimsky Korsakow, respectem el seu criteri i creiem en la seva bona fe; però com que veiem precisament que el que motiva un dels principals encants de l'obra de Moussorgsky, el que la fa resaltar entre les produccions del mateix gènere dels més grans mestres, el que la singularitza entre totes les òperes i drames lírics, tot i quedant una obra mestra, és aquesta virginitat, aquest primitivisme, aquest gust profundament popular que no falla en cap moment, que no sap res d'aquella tècnica transcendent que, fecundada per la inspiració, creà les simfonies i oratoris, el teatre perfecte de Mozart i fins el drama musical de Wagner; com que observem aquesta singularitat, no podem menys de dubtar de que la revisió que en podríem dir civilitzadora de Rimsky, no hagi, poc o molt, tret fortitud, virginal vigor a l'obra de Moussorgsky.

El *Boris Godunow* s'en digui òpera, drama líric popular o el que es vulgui, és una obra musical pel teatre d'una valor intrínseca no sobrepassada i potser no igualada, per cap més obra moderna d'aquest gènere. Valor intrínseca volem dir; valor substancial, virtut de potència, intuïció viva. La musicalitat no és fastuosa, ni elegant potser, però sempre porta un caràcter a dintre que la vivifica, que és la seva raó d'ésser; perquè el caràcter és el segell d'una individualitat, i així com persona sense caràcter no és ningú, no compta, el mateix passa en l'obra d'art: com més de debó és l'obra més caràcter té i per tant, té més vida. Penseu en Shakespeare, en sos personatges, creacions fixades en la immortalitat per llur caràcter definitiu, arrancats del fons humà per la genial intuïció del gran tràgic. Doncs en la música del *Boris* sempre hi ha caràcter, tot porta vida; no hi viu la fórmula, no xerra mai; tot surt d'una intuïció viva que sobta l'accent de la natura, el sentiment de l'ànima humana, sigui lleuger, sigui profund; sigui el verb aixèrit, alegroï i alat de la juvetut riallera, sigui la serenor i profunditat d'un esperit que medita, sigui l'angoixa del remordiment o el plor consolador del penediment redemptor de tota culpa; sigui cant de l'individu, sigui cant de la multitud. La multitud en Moussorgsky la penetrava fins al fons com una força de la natura i li donava amb sa música aquell accent especial que no té la subtileza de l'accent individual, sinó que és més intens, més groixut com si diguessim; i d'un caràcter més acusat, en aquells sentiments que són aprop dels instints naturals. En Moussorgsky és el compositor rus per excel·lència, n'és pel fons i per la forma de la seva obra, pel sentiment que l'ànima i pels elements que són primera matèria de la seva música. És el més rus

dels russos, perquè és el més intens i el més integral, i el més pur en el sentit de no haver rebut cap influència estrangera a la tradició musical de la seva terra.

En Glinka i En Dargomisky, heu's aquí els dos fonaments de tota l'escola nacional russa. En Glinka posseïa una esplèndida musicalitat i una tècnica perfecta i usà ja del cant popular com element característic en ses obres, però, tot plegat no passa d'ésser un iniciament; la influència de l'òpera italiana, estava en tot són poder, àdhuc a Rússia, i deixava sentir la seva influència fins en els autors que reaccionaven en contra. En Dargomisky tenia una natura quasi antimusical; la seva melodia és pobríssima, ni el cant popular sembla que el pugui reblanir. En canvi té una força dramàtica estupenda; els seus recitats plasmen el text musicalment d'una manera admirable; l'harmonia que els acompanya és pobre, si es vol, però porta un vigor, un ambient que situa, com si diguéssim, la línia melòdica; la enfoca en son marc convenient a son sentit dramàtic. És en Dargomisky com un vas d'essència concentrada de musicalitat russa; hi ha la potència, però l'acte, l'acció quasi és nul·la. Els recitats del *Boris* vénen en línia directa dels de *El convidat de pedra* de Dargomisky, però En Moussorgsky té més musicalitat i més potència emotiva; té més imaginació i una visió més lluminosa. De la mateixa plèiade de Moussorgsky, creadors tots de la nova escola, foren: Balakirew, el qual feia de preceptor de tots ells, posseïnt grans dons d'improvisador, però, no havent deixat gran cosa escrita, sembla que les idees musicals se li marcién en voler-les fixar i ordenar en el pentàgrama. Cèsar Kui, el crític, el primer qui feu conèixer al món musical el nom i la importància de les obres dels seus companys; però de tots ells, Kui és el que posseïx menys la característica russa; en sa música hi ha talent, distinció, però l'element indígena, el cant terral on s'hi empelta. Rimsky Korsakow, veritablement un gran músic, i un artista delicat, gran colorista de l'orquestra, sent el cant popular, l'empra en ses obres simfòniques i el fa brillar en son desenrotll i l'engarlanda de sonoritats les més esquisides; en ses òperes hi fa també sentir aquest encís del cant saborós del poble rus; així en la seva deliciosa òpera *Snegowrotchka*, donada al Liceu també en aquesta darrera temporada, hi ha una gran porció de música que porta aquest encant singular de la cançó popular; però l'art de Korsakow és ja tan universal, tan cosmopolita, tan *neutral* que resulta quasi d'un efecte poc profund, poc intens, com si li faltés ales per volar amunt; en una paraula, li manca el tremp del caràcter. Qui verament és un elegit, un inspirat, qui es pot posar al costat de Moussorgsky és Borodine, el més lluminós de la colla. La seva música llença claror i és amable i espontània. Borodine sent també profundament l'ànima russa i la sent a través son temperament optimista i esquisit, i sembla redimir-la de son fatalisme ombrívol.

Però Moussorgsky sempre resta el més potent de tots sos companys, el vident, l'interprete musical més autèntic de la seva raça. Ell, per llei de natura, no té altra parla musical que la del seu poble, ni altra forma que la canalitzada per una tradició autòctona secular que en podríem dir bizantina; i tot altre element que ha necessitat del fons cosmopolita l'ha emprat amb una intuïció verge, amb el vigor d'un primitiu intuïdor del fons de les coses. Ell ha fet purament música russa, però com que el fons sentimental característic d'una raça no és res més que un caire,

una modalitat, del gran fons sentimental de l'ànima humana, és per això que la música de Moussorgsky és mundial i universal en el més pur sentit de la paraula. I per això, nosaltres que som nacionalistes en música (i essent lògics, també ho som en tots sentits), posem l'autor de *Boris* com exemple als joves compositors de la nostra terra, perquè els serveixi de contra-verí a les exaltacions i faràndules dels predicaires superhomes de l'art universal (1).

LLUÍS MILLET

(1) En el *Boris Godunov* hi ha un acte que fou afegit per l'autor a instàncies dels seus amics perquè hi intervingués en l'obra l'element de l'amor femení. Aquestes escenes que passen a Polònia amb l'excusa d'unes intrigues polítiques més o menys històriques amb detalls de gust molt dubtós, no estan pas a l'alçada del restant de l'òpera; la música decau visiblement. Però això és una comprovació del nostre criteri, ja que les dites escenes s'aparten de l'ambient general dels demés quadros.

Uns nous grans orgues a Sabadell

UN llegítim motiu de satisfacció per l'Església i per l'Art cada vegada que es basteixen en la casa del Senyor uns nous orgues — satisfacció més gran encara si l'instrument té una vera importància —. Perquè l'orgue és l'únic instrument musical que en el recinte sagrat té el dret d'unir-se a la veu humana i d'alternar amb ella en la lloança a Déu. L'Església, entre les benediccions que dispensa pròvida damunt dels homes i de les coses, en té una d'especial per l'inauguració dels orgues:

"Oh Déu — ora en veu alta el sacerdot, després dels versicles i respostes introductoris — oh Déu, qui ordenàreu que per vostre servent Moisès fossin fabricades tubes per al cant en els sacrificis oferts al vostre nom, i vulguéreu que els fills d'Israel amb tubes i címbals cantessin les lloances del vostre nom; beneïu, us preguem, aquest instrument d'orgues, dedicat al vostre culte, i feu que els vostres fidels jubilant en la terra amb càntics espirituals, sien mereixedors d'assolir el guadi etern al cel. Amen."

Fou, doncs, dia de festa grossa a Sabadell el diumenge 18 de desembre propassat a la tarda, en beneir-se i inaugurar-se els grans orgues de la parròquia de la Puríssima Concepció, construïts per la casa Melcher i C.^a, de Bilbao, i costejats pels devots i entusiastes feligresos de l'esmentada parròquia. Beneí l'instrument, per delegació expressa del Sr. Bisbe de Barcelona, el Sr. Canonge Dr. Josep M.ª Llovera, qui pronuncià a continuació una eloqüent exhortació al·lusiva a l'acte.

Les excel·lències del nou orgue foren posades de manifest en el recital donat per l'organista de la parròquia Mossèn Josep Muset, qui executà les següents composicions: *Preludi i Fuga en do*, *O Gott: Choral i Partita IX*, *Choral n.º 47*, *Preludi en si menor*, *Fantasia en sol* i *Fantasia i Fuga en do menor*, de Bach; *Preludi, Fuga i Variació*, de Cèsar Franck; i *Toccata en fa* de la Cinquena Simfonia, de Widor.

En l'interpretació d'aquest programa donà proves el concertista d'haver assolit ja un grau ben envejable d'avenç en sos coneixements de l'orgue, que actualment està acabant de perfeccionar a París sota la direcció del reputat mestre de la *Schola Cantorum* Mr. Abel Decaux. A manca d'aplaudiments, impropis del lloc sagrat, Mossèn Muset fol molt felicitat en terminar sa tasca artística; a les enhorabones rebudes ens plau aquí unir la nostra ben sincera.

La festa tingué una segona part la diada de cap d'any a la tarda. El firmant d'aquestes ratlles havia sigut gentilment invitar pel rector de la parròquia Rev. Mossèn Pere Beleta per a concertar damunt del nou instrument. L'invitació fou acceptada ben gustosament, car és un goig ben peculiar de l'organista fer la coneixença d'un orgue, sempre que aquest reuneixi totes les bones condicions artístiques i de mecanisme requerides — és ben sapigut que no hi han dos orgues iguals, i que encara que ho fossin per la construcció llur, la diferència de lloc i altres circumstàncies els farien diferents.

Les obres escollides per al meu recital foren les següents: *Pasacalles de primer tò*, de Joan Cabanilles; *Chorals*: *Jesús, joia meua, Desperteu! la veu ens crida i Pietat de mi, oh Senyor Déu*, i *Toccata i Fuga en re menor*, de Bach; *Toccata en do menor* (estrena), de V. M. de Gibert; *Ave Maria*, de Max Reger; *Tercer Choral*, de Cèsar Franck.

Alternant amb aquestes composicions, la *Schola Cantorum*, que dirigeix Mossèn Frederic Muset, augmentada amb altres elements i formant una nombrosa massa choral, cantà amb notable ajust i colorit, acompanyada per l'orgue: *Himne a Santa Cecília*, de Romeu; *Sicut locutus est* del *Magnificat*, de Bach; *Chor d'electes de Les Benaventurances*, de Cèsar Franck; i, per finalitzar, el *Te Deum*, de Perosi.

Així l'orgue pogué ésser apreciat en sa doble qualitat d'instrument solista i acompanyant.

Confesso que, en tocar el nou orgue, vaig experimentar realment un plaer vivíssim. No deixa res per desitjar a l'organista que hi té tractes. És dòcil a la pulsació de la mà i al joc de peus, responent amb la major precisió i es presta a la més gran riquesa de combinacions, no sols pel nombre variat dels seus registres, sinó pels accessoris d'acoblaments amb superoctaves i suboctaves i pels botonets que permeten fixar prèviament les combinacions lliures. Els jocs són ben timbrats dintre del caràcter peculiar de cada un d'ells, essent per tant l'instrument variadíssim d'aspectes i matisos. El seu conjunt és poderós, més que suficient per al temple que'l cobreixi, amb tot i ésser aquest ben espaiós i amb nau elevada, de manera que sols cal emprar amb gran discreció el seu tutti integral.

El funcionament de l'orgue és elèctric. Consta de tres teclats manuals de 61 notes i el teclat de peus de 30 notes i conté 36 jocs reals, distribuïts en aquesta forma:

PRIMER TECLAT (gran orgue)

1. Flautat	16	peus.	3. Flautat	8	"
2. Bordó	16	"	4. Flauta armònica .	8	"

5. Corn de gamusa 8 "	8. Trompeta baixa 8 peus.
6. Flauta major 8 "	9. Plè de 2 a 5 fileres.
7. Octava 4 "	

SEGON TECLAT (recit)

10. Principal 8 peus.	14. Flauta Octaviant 4 peus.
11. Bordó 8 "	15. Clarinet 8 "
12. Salicional 8 "	16. Oboe 8 "
13. Unda maris 8 "	

TERCER TECLAT (recit)

17. Bordó 16 peus.	24. Flageolet 2 peus.
18. Violí 8 "	26. Trompeta armònica 8 "
19. Flauta de concert 8 "	25. Fagot 16 "
20. Viola de gamba 8 "	27. Clari 4 "
21. Veu celeste 8 "	28. Veu humana 8 "
22. Corn de nit 8 "	29. Plè 3 a 4 fileres.
23. Fúgara 4 "	

TECLAT DE PEDALS

30. Principal 16 peus.	34. Octava baixa 8 peus.
31. Sub-baix 16 "	35. Flauta baixa 8 "
32. Flautat 16 "	36. Principal baix 8 "
33. Baix dolç 16 "	

Una particularitat d'aquest orgue, que'l fa doblement preciós per al servei quotidià del culte, és l'ésser transpositor. Mitjançant la sola pressió d'uns botonets i sense cap moviment de translació dels teclats, pot baixar-se mig to i un to i així mateix pujar-se mig to i un to. Insistim sobre l'utilitat pràctica d'aquesta propietat del nou instrument.

L'enhorabona a tots els que contribuïren a l'erecció dels grans orgues de la Puríssima de Sabadell. I mercès per la honor que m'haveu feta, convidant-me a estrenar un dels orgues moderns més notables de que pugui enorgullir-se Catalunya.

VICENTS M.^a DE GIBERT.

L'Obra del «Cançoner Popular de Catalunya»

Es tasques preparatòries de la ordenació i publicació definitiva del nostre "Cançoner Popular", empreses oficialment en la sessió inaugural celebrada en el Palau de la Música Catalana el dia 6 de Gener d'enguany, han anat efectuant-se ordenadament i continua en les oficines instal·lades en el susdit Palau per a l'Obra del "Cançoner Popular de Catalunya".

Comunicat oficialment al eminent Mtre. Felip Pedrell l'acord unànim de la sessió inaugural oferint-li la Presidència honorària del Consell Consultiu per a l'Obra del "Cançoner", hi respongué acceptant-lo complagut i agraïnt profundament la honrosa designació.

Les entitats que en la dita reunió inaugural foren indicades perquè nomenessin un delegat per formar part del susdit Consell Consultiu per a l'Obra del "Cançoner" respongueren a les respectives comunicacions oficials de l'"Orfeó Català" fent les següents designacions: l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya" nomenà el seu Director, el Dr. T. Carreras i Artau; el "Centre Excursionista de Catalunya" delegà el vocal de la seva Junta Directiva N'Agustí Duran i Sanpere; l'"Institut d'Estudis Catalans" designà com a representant En Jaume Massó i Torrents, Membre de la Secció Històrica-Arqueològica del mateix Institut.

Una circular-Proclama, que reproduïm a continuació, donant coneixement de l'Obra del "Cançoner Popular de Catalunya" i captant-se la col·laboració de tots els amadors de la cançó popular catalana s'és tramesa de primer a les personalitats capdals interessades en l'Obra com també a tots els Orfeons i Cobles de Catalunya.

La mateixa Circular, amb un prec d'inserció total o extractada, ha estat tramesa profusament a la premsa diària i periòdica de les terres catalanes i arreu-arreu en gran nombre de publicacions s'és donada notícia d'aquella Circular.

Demés, n'han estat enviats cap a 1,500 exemplars distribuïts entre associacions musicals, centres excursionistes i de cultura general, directors d'orquestes, organistes, professors de música i a totes aquelles persones, tant de Catalunya com de Mallorca, València i Roselló a les quals s'és cregut que podia interessar l'Obra del "Cançoner Popular de Catalunya" i de les quals aquesta podia esperar una ben valuosa cooperació. El coneixement que la premsa i les dites Circulars han escampat de l'Obra del "Cançoner" ja de bon hora han començat de oferir les primícies ben estimables del copiós fruit que se n'espera.

La coneguda revista "Catalana" de Barcelona en el seu número 112 corresponent al 12 de Febrer passat declarava que deferent a la reconeguda garantia que l'Obra del "Cançoner Popular de Catalunya" oferia, abandonava el seu projecte

d'aplegar les nostres cançons, cedint a la dita Obra, si els respectius ofertors hi accedien, tots els materials que amb destinació a l'esmentat aplegament havia fins aleshores recollit.

Ha començat també sortosament la col·laboració particular. En Lluís Pastre, Vice-President de la Societat d'Estudis Catalans de Perpinyà oferia al "Cançonner", amb efusiva dedicatòria, la seva obra: *Le sous-dialecte Bas-Languedocien de Clermont-l'Hérault* — amb abundants notes folklòriques d'innegable interès.

Demés i entre altres ofertes cal esmentar el trametiment de material cançonístic amb adjuntes explicacions molt avinents que ja han començat de fer En Celestí Rosich Cotulí, de Barcelona, i En Sebastià Prat, Director de la cobla "La Principal" d'Amer.

En les dites oficines del "Cançonner Popular de Catalunya", ultra les tasques que suposen les notes precedents van trametent-se comunicacions, contestant preguntes i cosultes, fent enquestes particulars, es planeja l'inventari cançonístic que caldrà dur a terme, s'anoten diligentment totes les fases de l'Obra; és a dir, s'atén d'una manera metòdica i constant al desplegament d'aquesta obra magna que havem de viure i propulsar tots els qui estimem de bó de bó les cançons de la pàtria.

CIRCULAR

A tots els amadors de la cançó popular catalana:

Els benemèrits patricis, executors testamentaris de Na Concepció Rabell i Cibilis, que Déu tinga en sa glòria, i dintre el complex cultural de la "Fundació" que porta el seu nom, encomanaren a l'"Orfeó Català" — amb data de 28 d'octubre de 1921 — l'obra del *Cançonner Popular de Catalunya*, l'abast del qual encertadament precisaven en la lletra-proposta, dient: "Voldríem fer un corpus musical de totes les nostres cançons populars: les que ja són publicades; les moltes que hi han recollides, emperò romanen inèdites; les que encara ignorem, per mor de què vaguen esquerpes per les nostres encontrades, on caldrà sobtar-les. Amb aqueixa dalera, sol·licitem l'ajuda de l'"Orfeó Català" pregant-li que vulla acceptar la direcció de la bella tasca i demani, ell mateix, la col·laboració dels músics de Catalunya."

Acceptada convenientment l'honrosa comanda i volent emprendre tot seguit les tasques necessàries a la seva execució, fou convocada per l'"Orfeó Català" una prèvia reunió de corporacions i personalitats barcelonines interessades en la publicació del nostre *Cançonner*; la qual reunió fou celebrada en el "Palau de la Música Catalana" en la diada dels Reis d'enguany, palesant-se en ella la satisfacció de tots els reunits per l'obra magna que s'emprenia i llur interès vehement per el millor èxit de la mateixa.

D'acord amb l'intent manifestat pels que li proposaren la direcció del *Cançonner Popular de Catalunya*, l'"Orfeó Català" desitja que aquest sia obra de tots els amadors de les nostres cançons. De les nostres cançons que són espill i floració de tots els caires de l'ànima catalana; caliu immortal de les nostres afeccions íntimes i

col·lectives; arca sagrada de nostres creences i costums; esplet espontani de la nostra vida i gaia ponderació de les valors racials del nostre poble. Tota la pàtria catalana, en les seves múltiples fases i vicissituds, vibra en el ritme irisat de matisos de la nostra rica i copiosa cançonística popular. Doncs per això mateix cal que l'aplegament i presentalla d'aquesta florida innúmera, eixida del nostre poble i per al nostre poble, sia feta amb la provada amor i l'esforç aciençat de tots els catalans qui es captenen de la capdal importància del nostre tresor popular.

Per això, amb l'esperança d'una bona acollida, és demanada la cooperació de totes les entitats musicals, centres d'excursions i folklore i societats de cultura general de les terres de parla catalana; com també, i d'una manera particular, és esperada la col·laboració dels Directors i Professors d'Orfeons i demés societats corals, Mestres de Capella, Organistes, Cantors, Directors i Professors de cobles i orquestres, i en general, de totes aquelles persones que, vivint en contacte amb l'ànima popular i sentint amor envers la valuosa complexitat de la nostra cançó, vulguin acréixer amb la llur cooperació molt valuosa la importància artística de la gran obra que es prepara.

El material que ha de constituir pròpiament els fons del *Cançoner Popular de Catalunya* i per al més complert acoblament del qual és demanada la col·laboració de tothom, comprèn:

*Cançons pròpiament dites. Cants i cantarelles d'infants. Jocs infantils amb tonada.
Ballets, danses i comparses. Tocades i crides típiques.
I tota mena de música popular.*

S'encomana igualment amb molt d'interès que, en el cas de trobar-se un cantaire popular amb extraordinàries qualitats d'ingenuïtat i destresa, en sia donat compte a l'"Obra del Cançoner" per tal que aquesta pugui ésser completada amb els inventaris fonogràfics que donaran idea justa i permanent de les particularitats del cant del nostre poble.

Cal advertir que, demés de les lletres i melodies publicades i de les ja recollides emperò inèdites, resten encara arreu-arreu de la nostra terra una gran quantitat d'inexplorades valors cançonístiques, així com multitud de variants de les ja conegudes. Noble i patriòtica tasca la dels qui, dalerosos de mostrar i enaltir les pàtries glòries, vulguin collir aquestes flors esparces del nostre esperit i aplegar-les a la toia esplèndida que ha d'ésser el nostre anhelat *Cançoner*, en les planes del qual i en lloc d'honor seran escrits els noms de les corporacions i personalitats que aportin, desinteressadament i espontània, la llur col·laboració a aquesta gran obra de pàtria i art.

Tot el material destinat al *Cançoner* ha d'ésser tramès a la següent adreça:

"ORFEO CATALA" O. C. P., Carrer Alt de Sant Pere, n.º 13,
BARCELONA,

on han d'ésser semblantment dirigides les notícies, consultes, i, en general, tota mena de comunicacions que facin referència al *Cançoner Popular de Catalunya*.

NORMES GENERALS PER A LA RECOLLIDA DE CANÇONS

Amb l'intent únic de il·lustrar les persones de bona voluntat que, desitjant recollir cançons destinades al "Cançoner Popular de Catalunya", no estiguin versades en treballs d'aquesta mena, posem aquí, amb caràcter popular i general, les breus normes següents:

Sempre que sia possible, cal copiar la cançó *sencerament*, això és, que en recollir-ne la tonada en sia ensems copiada tota la lletra i viceversa. Per la mateixa raó és interessantíssim de recollir totes les variants que se'n trobin, tant de la melodia com del text, per mínimes que sien i per poca importància que aparentment ofereixin. En la còpia del text de les variants no caldrà escriure sinó els versos diferents, indicant la correspondència dels mateixos amb els de la cançó-patró per mitjà de números. En quant a les melodies, aconsellem de copiar-les senceres. En el cas de trobar-se només la tonada o la lletra d'una cançó, caldrà també recollir-la i trametre-la.

Com és natural, en recollir una cançó, ha d'ésser copiada *fidelment*, tant en la lletra com en la melodia, presentant-la tal com el poble la diu i canta, amb les seves possibles imperfeccions i tot; de tal manera que mai, per cap raó ni conveniència, res no sia en ella ni canviat ni corregit, afegit ni completat per aquell que l'ha recollida; el qual, però, podrà anotar separadament els advertiments o aclaracions que judiqui de necessitat.

És molt convenient en recollir una cançó o en trametre-la a l'"Obra del Cançoner", anotar-ne les *circumstàncies*, com és ara: els moviments (depressa, a poc a poc, etc.) i els matisos en què es canta; la localitat on ha estat recollida; edat, sexe i procedència del cantaire; motius ocasionals de la cançó; en els jocs infantils, la manera com se juguen; en els ballets, danses i comparses i en les toques i crides típiques, les diades o èpoques en què es fan, la seva significació tradicional, la forma com són presentades i s'executen i els instruments que s'hi utilitzen; és a dir totes aquelles circumstàncies que poden ajudar a mostrar-nos en la seva puresa i viva realitat la nostra música popular.

Per anotar les cançons i tota mena de música popular cal recordar que no n'hi ha prou amb la fidelitat en la lletra i en la tonada, sinó que per tenir el document folklòric complert, ha d'ésser acompanyada de totes les circumstàncies ara tot just esmentades, les quals són la norma dels actes de la vida del poble, la batuta que guia les activitats subjectes a ritme i les causes que influeixen i condicionen l'emoció estètica popular.

Això fa que trobem: *cançons rudimentàries* (cançonetes de i per a infants, de jocs, invectives, formulettes, etc. i les que els grans els canten per distreure'ls, adormir-los i ensenyar-los) que són la més senzilla expressió musical, sovint només que un recitat accentuat amb cadència final; *cançons de ritme persistent* (de bres, de camí, de treball mogut i ritmat, de balls i comparses) en què l'element predominant és el ritme, que pot ésser pausat, mogudet i apressat; *cançons de melodia desenrotllada lliurement* (de treball quiet o arítmic, com fer puntes, collir olives, esgranar

panotxes, etc. on tenen cabuda les romancesques, fins les referents als herois populars i a crims esgarrifosos, típiques dels rotllos de carrer; *de colla*, de caràcter polític, satíric o amorós; *de captaire*, morals; *de costums*, patriòtiques, religioses, de beure, de casori, serenades, etc.; *de diada*, que també són de costums, però regulades pel Calendari, com nadales, carnavalesques, caramelles, passions; i *de gresca*, com paròdies i escarniments, pornogràfiques i escatològiques) en les quals el ritme no és, en general, de quadratura persistent.

En la recerca que es faci en terres fronterisses o en boca de cançonaires procedents de les mateixes, cal tenir en compte que, encara que la lletra no sia en tot o en part catalana, han de recollir-se absolutament totes les cançons; tant perquè les melodies poden ésser adaptacions d'altres esteses per tot Catalunya, con també per esbrinar les transformacions que, en sentit musical o literari, la influència forana pot ocasionar.

Des de Madrid

JANER i febrer han sigut dos mesos de vida musical intensa, a Madrid. Les orquestres Filarmònica i Lassalle han donat llargues sèries de concerts. No hi han mancat solistes, destacant-se entre ells, dos pianistes ben oposats per edat, gustos i temperament: el venerable Sauer i el jove Reuchsel. Aquest últim, com Brailowsky té la perspectiva d'un porvenir extraordinari.

Obligat a reduir l'extensió de les meves cròniques resumiré les estrenes més remarcables de música simfònica. *La Valse* de Ravel, encara que proveïda d'una localització i cronologiació que podrien influir sobre l'estil de l'obra, mostra una ànima contemporània i una tècnica moderníssima; aqueixa successió de valsos és nomenada pomposament "poema choreogràfic". L'artista tingué present que avui sols podria gaudir de vida nova el vals ja envellit, o renovant-lo o rejuvenint-lo: i quelcom d'això és el que ha fet amb habilitat consumada.

Dos retrats de Bela Bartok. Inicia aqueix compositor hongarés un museu de "pintura musical" (cosa ben diferent dels repertoris de "música pictòrica"), usant inconexes ratlles més pròpies d'un desenfrenat pintor cubista, que d'un Velàzquez o un Goya.

El burgès gentilhome de Strauss. *Suite* per a petita orquestra amb celesta, piano, i armonium. Successió de nombres totalment antistraussians pels seus accents, caires i frases melòdiques que reposen damunt de basaments armònics dignes de

Lully, quan no de Bellini el bó, o de Strauss el dolent: és a dir, no Strauss dels poemes simfònics sinó el dels valsos bressoladors i gronxadissos.

Kasida per Conrad del Campo. Poema simfònic en quatre episodis. L'acció que li serveix de base es desenrotlla en la Kaisena de Xauen. Un vell captaire, músic moribund que evoca històries i costums del país, és mort deixant caure el *guembri* que portava. La composició és rica en expressions melòdiques indígenes vestides amb un ropatge europeu sens que per això es pertorbi son caràcter primitiu, i mercès al qual presenta un segell ben personal i molt estrany, més al mateix temps plè de noblesa i dignitat.

Orient imaginari de Malipiero. Música a base de ritme i color que fa d'aquests estudis (així els classifica l'autor) quadros plens de llum, aire i moviment: quadros on no hi manquen notes zoològiques manifestades musicalment: l'ocell que refila estrident: els insectes que bordenen furiosos; els xais que caminen monòtonament brandant llurs antipàtiques esquelles.

El mar de Debussy. Tres esbossos simfònics en els quals per oposició a la músicaacompassada o rítmica de barcarola o altre tipus d'estilització sonora, priva una incoherència constituïda per acoblament de fragmentarismes saviament combinats per a que mitjançant la suggestió colorista de l'orquestra, dongui la sensació (solsament la sensació, puix Debussy exclou deliberadament les emocions) de ço que el músic pogué percebre en el mar.

Tots aquests concerts foren dirigits pel mestre Pérez Casas enfront la seva orquestra. En alguns d'ells tinguerem ocasió d'oïr diversos pianistes: un excel·lent Iturbi: una regular Carme Alvarez: una mitjanja o menys que mitjanja, Manuela Ballesteros.

L'orquestra Lassalet ha estrenat una *Rapsòdia muntanyesa* de Lloret on predomina l'element folklòric, i un preludi simfònic de Jeroni Giménez nomenat *Amanecer* qual desenrotllo respon al assumpte evocat en la capsalera: tenebrositats que es dissipen: llum que s'imposa, i al final claretat cegadora.

Altres artistes de major o menor quantia han demostrat el pes específic de llur valer com a compositors i com a executants, en aquests dos últims mesos. Però com ja queda remarcant lo més sobressortint, per això m'abstinc de parlar d'ells.

Ara té anunciada l'Orquestra Simfònica del Mestre Arbós una nova sèrie de concerts. I acaba de constituir-se una *Associació de Cultura Musical* que donarà concerts, animarà als artistes joves, i fomentarà l'expansió de l'art musical en ses variades manifestacions. De tot això me'n ocuparé en la crònica vinent.

JOSEP SUBIRA

Festa de la Musica Catalana

CONCURS IXè. — ANY 1921.

Composicions rebudes del 30 de Novembre 1921 al 28 de Febrer 1922.

(Darrer terme d'admissió.)

79. Col·lecció de tres Marxes Catalanes: *Catalunya Vella, Cant dels Pastors, Colònies Escolars*, instrumentades per a gran banda. Lema: "Lo meu grà."
80. *La Pastoreta*. Marxa-glossa per a banda. Lema: "De la deu popular."
81. *Penadés*. Marxa catalana per a banda. Lema: "De la deu popular."
82. Recull de tres Marxes catalanes per a gran banda: *De Montseny al Canigó, La Mare de Déu, Sant Magí*. Lema: "Parodiant."
83. Tres Marxes catalanes sobre motius populars per a gran banda. Lema: "Pomell de flors boscanes."
84. *L'Hereu Riera*. Poemet sinfònic popular per a gran orquestra. Lema: "Catalanenca."

Orfeó Català

SESSIO NECROLOGICA A LA VENERADA MEMORIA DEL SANT PARE BENET XV

Organitzada per les Junes Diocesanes d'Acció Catòlica i la Lliga d'Acció Catòlica de la Dona va celebrar-se aquesta sessió al Palau de la Música Catalana el diumenge 19 de febrer, a la tarda, davant d'una concurrència nombrosíssima que presidiren les més altes dignitats eclesiàstiques de Catalunya.

Van llegir-se importants i curiosos treballs pel Dr. Gómez del Campillo, la senyora Ortega de Mercader i el canonge Dr. Llovera i sentides poesies del senyor López Picó i Mossèn Puntí que foren molt aplaudides.

L'ORFEÓ CATALÀ, sota la direcció del mestre Millet, va interpretar en la mateixa sessió, amb l'èxit acostumat, les composicions següents: *Ave verum*, Saint Saens; *Al cel blau* (tenor senyor Vendrell, orgue, mestre Comella), Millet; *La mort de l'escolà*, Nicolau; *O magnum misterium*, Victòria; Credo de la missa *Papa Marcel*, Palestrina.

Catalunya

BARCELONA

GRAN TEATRE DEL LICEU.—La temporada d'òpera inaugurada en aquest teatre el dia 17 de novembre passat donà fi el 12 de febrer a la tarda, havent-se representat en el transcurs d'ella les òperes següents, el títol de les quals donem acompanyat del nombre de representacions que assoliren:

Lluisa (3), *Fedora* (4), *Favorita* (3), *Rigoletto* (2), *L'or del Rhin* (3), *La Walkyria* (3), *Carmen* (4), *Madame Butterfly* (2), *Aida* (3), *Siegfried* (3), *Trovador* (1), *L'Africana* (2), *La posta dels deus* (3), *Barber de Sevilla* (4), *Gari* (4), *Boris Godunow* (6), *El cavaller de la rosa* (5), *Snegorutchka* (3), *Salomé* (4), *Els Mestres cantaires* (3), *Thais* (2).

Fòra d'abonament i a benefici de l'Associació de la Premsa es donà, demés, una representació única de *Tosca*.

Com es pot veure pel repertori transcrit, l'empresa ha procurat complaure tots els gustos, ja que al costat del repertori italià, on hi brilla per ses rares facultats el tenor català Hipòlit Làzaro, han figurat en el cartell obres meritories per a que els bons filarmònics hi fruïssin de debó.

Senyalem, per tant, les memorables audicions de la tetralogia completa de Wagner *L'anell del Nibelung*, les quatre jornades de la qual dirigí el mestre Klemperer, i també les dels *Mestres Cantaires*, amb un conjunt dels millors que a Barcelona s'hagin pogut admirar, sota la direcció del mestre Walter, el qual dirigí, així mateix, les excel·lents representacions del *Cavaller de la rosa* i *Salomé*, obres acollides amb l'èxit gran que ja presenciarem altres temporades.

Però per la novetat llur i per la perfecció que assoliren, lo mateix en la part individual que en la de conjunt, havem d'esmentar molt especialment les representacions de *Boris Godunow*, l'obra mestra de Mussorgsky, i de *Snegorutchka* (*Borralló de neu*) de Rimsky-Korsakow. Aquestes obres, interpretades per artistes russos d'una manera excellent, foren dirigides pel reputat mestre Serge Koussevitzky, i deixaren una impressió d'art de les més fortes. Encara que el *Boris* s'havia donat en el mateix teatre fa sis anys, la interpretació magistral d'ara, sota la esmentada direcció, despertà l'interès d'una vera estrena. L'obra de Rimsky-Korsakow *Borralló de neu* (representada per primera vegada al Liceu la nit del 24 de gener), si no té la forta empenta de *Boris Godunow*, s'escolta també amb plaer pel seu caràcter popular i la mestria de la seva orquestració saturada d'ambient i plena de fineses. — S.

PALAU DE LA MUSICA CATALANA.—ASSOCIACIÓ DE MÚSICA "DA CAMERA".—El concert setè del present curs fou encomenat a la notable cantalriu francesa senyora Ninon Vallin, a la qual acompanyà al piano el senyor Josep M. Franco. Aquesta artista que s'havia donat a conèixer fa alguns anys en els concerts de la mateixa associació, posseeix una veu deliciosament timbrada que domina amb facilitat, i interpreta amb un estil dels més distingits. Cantà a la primera part dues belles aries de Gluck i de Haendel, extretes respectivament de les òperes *Paris et Hélène* i *Acis et Galathée*, i dues melodies de Schumann. La segona part del programa era dedicada totalment a la escola russa, oferint-nos la senyora Vallin mantes pàgines interessants de Borodine, Glazunow, Tchaikowsky i Gretschaninow, de les quals va haver de repetir la de Tchaikowsky *Pendant le bal*, que no era

pas la més superior. La escola francesa va ser-hi representada en el mateix concert per tres melodies de Saint-Saens, Séverac i Debussy. Molt original i característica la titulada *Fantoches*, del darrer autor, merescué la repetició; terminant el recital amb dues pàgines d'En Ricard Strauss, que, igual que les anteriors, digué la talentosa cantatriu amb una expressió de les més justes. Molt galant amb l'auditori, la senyora Vallin volgué afegir encara al seu programa una elegant *Tonadilla* del nostre plorat Granados.

Els dos concerts següents, corresponents al mes de febrer, tingueren per interpretadors dos artistes de fama: el violinista rumà Georges Enesco i el pianista francès Marcel Ciampi. Diguem tot seguit la bella impressió que causà a l'auditori l'art seriós d'En Enesco, el qual, demés d'una tècnica totalment perfecta, posseeix un temperament musical de primer ordre. Amb En Ciampi, ens donà diverses sonates de Beethoven, Schumann, Franck i Lekeu, sobressortint els concertistes d'una manera especial en les sonates dels dos autors darrers, on es compenetraren a meravella. Acompanyat amb gran correcció pel pianista Tomás Buxó, el violinista rumà tocà, demés, d'una manera admirable, el *Poema* de Chausson i altres peces de virtuositat originals de Corelli, Couperin i Mozart, que l'auditori acollí amb aplaudiment unànim. Així mateix encisà en la sonata en *mi major* per a violí sol, de l'inimitable Bach, que va interpretar dintre el més pur estil clàssic. Hem de comptar, doncs, aquest excellent violinista entre els artistes més eminents que ens han visitat d'uns quants anys ençà.

En Ciampi, bon artista, també, és un pianista notabilíssim que posseeix una tècnica superior. El primer dia tocà diverses composicions de Chopin, però estigué molt millor en el segon concert interpretant triades peces de Mendelssohn, Schumann i Liszt, que tot l'auditori li alabà.—S.

Associació d'Amics de la Música. — El sisé concert del present curs (23 Gener), anà a càrrec dels ben coneguts artistes Gaspar Cassadó i Blai Net. Executaren el següent interessant programa: *Sonata en la major* (estrena a Espanya), G. Orefice; *Pastoral*, Couperin; *Estudi*, Berteau; *Preludi*, Bach; *Minuet*, Boccherini; *Tocata*, Frescobaldi; *Cançó*, Manen; *La filadora, el rellotge i el galan*, G. Cassadó; *Una meravellosa rondalla* (estrena), F. Pujol; *Allegro apassionat*, T. Buxó.

La sonata del compositor italià Giacomo Orefice, ens interessà força. L'ambient armònic de l'obra suscita és ben modern. Però el nostre Orefice ama, es diria, la bella estructura. L'obra, doncs, es ben bastida. Acusa una ma experta i un esperit delicat, depuradíssim. Molt ens plauria poder tornar a sentir l'obra interessant que ens ocupa.

La *Rondalla* d'en Francesc Pujol apareix també tota plena d'ardideses d'escriptura i de modernitats. En Pujol, però, és un músic tothora equilibrat. Ultra la fantasia, l'imaginació, el seny del mestre també ja expert apareix certament en el fons de la producció rica i saborosa que ens ocupa. I la visió de l'artista esdevé clara.

Gaspar Cassadó palesà un cop més les seves qualitats ben conegudes d'executant. Hom l'aplaudí, com sempre, amb la més viva i més pregonada convicció. El so del talentós violoncellista és bonic i expressiu, la seva tècnica és ben segura i seu estil és seriós i ple de matisos.

Fou aplaudidíssim.

El pianista Blai Net acompanyà com sempre amb gran delicadesa.

Seté concert. — L'Orquestra dels *Amics*, sota la direcció del seu mestre Francesc Pujol, ens oferí una bella execució de la *Simfonia Escocesa*, de Mendelssohn; *Prometeus*, de Beethoven; *La nit* (pròleg del poema simfònic *Una aubada pirinenca*, d'A. Massana, i *Polyeucte*, de P. Dukas. Oïrem, demés, el Concert en *mi bemol*, per a piano i orquestra (piano: Sta. Josefa Sureda), de Johann Schobert. El programa oferia, doncs, viu interès.

Ens és agraït de fer constar que moltes de les pàgines simfòniques de Mendelssohn ens plauen infinidament. Aquesta escriptura clara, puríssima; aquest equilibri i bella *tenue* del conjunt; i la tendresa dels moviments lents i el jogineix alat de certs temps vius ens agraden, ho repetim. Avui, hom torna a esguardar, es diria, les belles pàgines de Mendelssohn.

Polyeucte (obertura per a la tragèdia de Corneille), del mestre P. Dukas, que s'executava per primera vegada, ens agradà també forsa. Heu's aquí una pàgina també ben traçada i ben sentida que honora al mestre que l'ha escrita i a l'art francès. Res, aquí, d'improvisació. Tot ocupa el seu lloc i els elements son excel·lents. Cal agrahir al mestre Pujol el fet d'haver-nos ofert aquesta bella producció.

La nit, del compositor català A. Massana, es una producció certament esperançadora. Es una nota evocativa, descriptiva, en la qual apareixen episodis pintorescs ben trobats. El tenor Emili Vendrell cantà be la producció del mestre Massana i l'obra fou ben dirigida pel mestre Pujol.

La Sta. Sureda executà correctament el concert de Johann Schobert (es tracta d'un predecessor de Mozart l'influència del qual es feu sentir en les produccions de l'autor de *Don Joan*).

L'Orquestra de l'Associació d'Amics de la Música executà amb bell ritme i justos matisos l'important programa. I el mestre Francesc Pujol i els seus músics foren, doncs, justament i xardorosament aplaudits. — X.

RECITALS EMIL SAUER. — Enguany el gran pianista hamburgués ens ha visitat novament. En el mes de febrer prop-passat ha celebrat tres concerts d'abonament els dies 15, 18 i 21, i un d'extraordinari el dia 25.

Integraven els programes obres de Bach, Haydn, Beethoven, Schubert, Schumann, Chopin, Mendelssohn, Liszt, Brahms, Sgambati i del propi concertista.

Un cop més En Sauer ha afermat la seva atractiva personalitat artística. No repetirem els elogis que en aquesta mateixa REVISTA estampàrem oportunament en ocasió dels recitals de la temporada passada.

Les ovacions més sorolloses han festejat continuament al virtuós, i si aquest ha sacrificat alguna vegada al gust del públic la puresa de ses interpretacions, en canvi en moltes ocasions no ha descendit de les alçaries del gran art. Esmement, com a interpretacions insuperables, entre altres, la *Sonata*, op. 11, de Schumann, i la *Sonata*, op. 109, de Beethoven. Escrigué, a propòsit d'aquesta obra, En Frederic Lliurat, a "La Veu de Catalunya":

"La *Sonata* op. 109 és, sense cap mena de dubte, una de les produccions més belles i més deliciosament "lliures" del gran mestre. L'inspiració del músic s'enfila cel amunt. Després d'una tal volada, tot apareix pàl·lid!

"L'execució d'Emili Sauer fou digna — i l'elogi és d'importància — de l'inspiració de Beethoven. Mai una més bella tècnica ha estat més noblement esmerçada que en el cas que ens ocupa. Interpretant la sonata ja esmentada, Sauer trobà delicadeses de dicció i d'execució que ben pocs executants — i ens referim als grans mestres del piano — poden sentir i realitzar. El tema, sobretot, de l'Andante assolí en mans de Sauer tot el seu bell sentit.

"Ja no cal dir que l'èxit del gran artista fou obtingut sense cap mena d'efectismes. Assistírem, un cop més, al triomf de la serietat, de la serenitat, de la simplicitat."

SALA DE L'ORFEO GRACIENC.—ASSOCIACIÓ ÍNTIMA DE CONCERTS.—Una artista ben estimada del nostre públic pel talent demostrat repetides vegades en els seus recitals de violoncel, N'Amàlia Sancristòfol, es presentà novament davant el selecte auditori que es reuneix en els concerts d'aquella associació. Col·laborà amb ella el notable pianista senyor Molinari, que es distingí d'una manera especial en la sonata en *la major*, op. 69, de Beethoven, i en la part més modesta d'acompanyant en les peces restants que integraven el programa.

L'èxit assolit per la senyoreta Sancristòfol aquella tarda fou dels més complets, i no és gens d'estranyar coneixent les belles qualitats que fan plenes d'interès les seves execucions, tan ben compreses i sentides. Entre les obres que tocà, sobressortiren, per la importància que revestien, la sonata en *re menor*, de Veracini; el magnífic *Arioso*, de Bach, que es vegé obligada la senyoreta Sancristòfol a repetir, i l'*Andante*, força inspirat, del concerto d'En Morera. La impressió causada per l'art noble de la gentil concertista fou igualment intensa en la sonata de Beethoven ja esmentada, que l'auditori escoltà amb plena fruïció.

Els dos concerts següents de la Intima no deixaren de despertar un interès semblant. El del dia 22 de gener serví de presentació d'un pianista ben reputat a l'estranger: En Marcel Ciampi. El programa era força seriós, ja que s'hi trobaven incloses en ell, entre altres obres de Bach, Ravel, Debussy, Ciampi, Brahms, Chopin i Liszt, les 32 *Variacions* de Beethoven, i la *Kreislariana*, de Schumann. Aquestes produccions de gran mèrit que rarament oim en els recitals públics, aconseguiren una execució depurada que honora certament al pianista francès esmentat. L'auditori que sabé distingir la valua d'aquest, el festejà amb aplaudiments entusiastes i l'obligà a donar alguna peça més fòra de programa. Com a novetat podriem senyalar encara l'audició de la *Sonatina* de Ravel i dos *Estudis* del propi concertista.

La sessió del dia 12 de febrer ens proporcionà el goig de coneixer el Quartet de Provença, constiuat pels senyors G. Derbessy (primer violí), G. Rey (segon violí), F. Botti (viola) i Ch. Maurech (violoncel). Es un bon quartet on hi domina la fogositat juvenil, si bé es ressent per la duresa de l'arc. Per això en els moviments lents, de caràcter més plàcidol, la sonoritat dels quatres instruments és fon molt millor que en els passatges d'energia. Dels tres quartets de Haydn, Beethoven i Milhand que figuraven en el programa, els artistes provençals ens donaren una interpretació immillorable del darrer, i no tan justa dels primers, dintre l'estil que demanen.

L'interès de la sessió radicava especialment en l'esmentada producció d'En Milhand, un dels joves de l'"avant garde" francesa que ha estat en el propi país molt discutit. L'audició del seu quartet n.º 1, anà precedida de la lectura d'unes curtes notes sobre la personalitat del mateix i les tendències de la jove escola francesa, escrites pel compositor senyor Mompou. Aquesta preparació ajudà bastant a l'acolliment entusiasta que el quartet alcançà; si bé res havia de témer per ço que's refereix als dos primers moviments que són d'una gran claretat d'escriptura, acusant-s'hi d'una manera franca la línia melòdica. En quant als dos temps darrers, si bé l'autor hi fa ús en determinades ocasions del sistema politònic no és pas d'una manera diguem-ne agressiva, si no amb certa circumspecció que no arribà pas, per la nostra part, a molestar-nos. En Milhand no es pot negar que és músic de gran temperament del qual s'en poden esperar molt bons fruits, ja que posseix una tècnica de les més fermes que li permet les gosadies on fracassaria sense cap classe de dubte el compositor menys expert que ell.— S.

TEATRE ELDORADO: Orfeó Gracienc. — Aquesta entitat coral, que compte amb un públic dels més adictes, ha organitzat, com d'alguns anys ençà ve fent en els mesos d'hivern, una tanda de concerts populars que s'efectuen en el cèntric teatre expressat davant d'un concurs nombrosíssim. Els tres primers concerts, que s'han donat dintre els mesos de gener i febrer, foren dedicats, respectivament, a la cançó popular catalana, a autors estrangers i a autors nacionals. El repertori del Gracienc és prou extens per a donar als programes la varietat que's requereix; de manera, que les primeres audicions no figuraven fins al concert terç. Aquestes consistiren en boniques cançons d'infants dels mestres Cumellas Ribó i Morera, que assoliren una interpretació molt justa i expressiva, i en l'estrena de dues composicions corals que's deuen a l'inspiració dels mestres Morera (*La sardana gran*) i Balcells (*La nostra bandera*). L'èxit que assoliren aquestes obres fou dels més francs. Les

dues darreres van repetir-se en mig de grans aplaudiments, i de les cançonetes foren repetides així mateix *Arri, arri cavallet* d'En Cumelles Ribó i *Cançó d'hivern* d'En Morera. La *sardana gran* d'aquest darrer autor és digna germana de les que arreu han anat popularitzant-se, i pel seu esperit patriòtic es fa estimar igualment *La nostra bandera* d'En Balcells, al qual el públic ovacionà junt amb l'autor de la lletra, N'Angel Guimerà.

"*Orquestra Simfònica de Barcelona*". — En la dotzava sèrie de matinés líriques populars organitzada per l'Associació dels mestres Lamote de Grignon, hi ha donat l'audició de les obres següents originals d'autors catalans: *Cançons*, de Lamote de Grignon, per Na Mercè Plantada; fragments del poema *Anacreont* (estrena), de C. Casademont; *Dansa de gnoms*, de Morera; *Festa*, dances característiques, de F. Pujol; *L'atmetller i L'abella*, sardanes per a orquestra (estrena), d'A. Botey, i *El fumador d'opi*, scherzo, de J. Barberà.

Per primera vegada s'hi han executat també en la predita tanda: *Història d'una mare*, poema simfònic, de V. Arregui; *La nursery*, sis peces infantils per a petita orquestra, de D. E. Inghelbrecht, i la simfonia, amb viola principal, *Harold en Itàlia*, de H. Berlioz.

L'Orquestra Simfònica va celebrar el seu 200 concert a la Plaça de Sant Jaume el diumenge, 19 de febrer volguint d'aquesta manera associar tot el poble barceloní a la joia que li causa l'haver aconseguit aquell important nombre d'audicions. Fou un èxit popular de grata memòria pels professors que integren aquella corporació.

ATENEU BARCELONES. — Sessió Folklòrica. — Recital de cançons populars catalanes inèdites. 30 gener i 1 de febrer.

Mossèn Francesc Baldelló, mestre de capella de la església de Sant Just de Barcelona, és un fervorós aimant de la cançó popular nostrada. Va ésser el qui en el saló d'actes de l'Ateneu Barcelonès va organitzar aquesta sessió per a mostrar la col·lecció de cançons de la terra que amb tota cura i amor ha anat recollint. Dites cançons foren cantades per un petit chor dirigit i acompanyat pel mestre Antoni Pérez Moya. El distingit auditori qui estava reunit en l'Ateneu fruï intensament amb aquelles melodies, moltes d'elles interessants i totes vives, d'aquella espontaneïtat inefable de la cançó del nostre poble. Cada cançó anava precedida d'un petit comentari del recolector amb notes justes sobre el caràcter musical i literari de cada peça, fent observacions sobre llurs modalitats i ritmes especials.

La sessió fou oberta pel conegut folklorista Sr. Aureli Capmany, qui feu un resum històric dels homes benemèrits que han conreuat l'estudi i recerca de la cançó catalana, essent molt just en ses apreciacions. Seguidament Mossèn Baldelló féu un sentit i formós elogi del gènere i exposà un bell projecte per a influir en que la cançó típica de la nostra raça no acabi de morir a causa de la cançó vulgar moderna, pestilent de totes les malures morals i artístiques que malmeten tot sentiment noble i tota la finor lírica del poble.

La nostra enhorabona a Mossèn Baldelló i a sos col·laboradors, sobretot al mestre Pérez qui tenint un bon sentiment del gènere feu cantar les cançons amb un estil escaient i apropiat.

Bibliografia

F. CHOPIN: CANÇONS SELECTES. — *Ibèria Musical*. — Barcelona.

En la primera sèrie publicada d'aquest autor s'han inclòs tres melodies que duen el títol, respectivament, de *El Missatjer*, *Vot de donzella* i *Plany*. Molt poc conegudes entre nosaltres aquestes cançons originals del genial autor de les *Poloneses* i *Mazurkes* per a piano, han de cridar força l'atenció del cantant i de l'aficionat, ara que's publiquen traduïdes al català. L'estil d'elles, ja no cal dir-ho, és força distingit i porten demés l'empremta forta del país originari, l'avui deslliurada Polònia. Es curiós, doncs, trobar en aquest preciós recull el *Plany* que'ls infortunis passats de la seva pàtria inspiraren a Chopin. Es aquesta pàgina un crit de dolor que penetra a l'ànima. Un accent més tendrívola trobarem en el *Missatjer*, i en quant al *Vot de donzella*, és una cançó delitosa que's farà ben prompte popular per la gràcia que l'envolta i la ingenuïtat que respira.

Afegirem que l'adaptació catalana, així com la castellana que l'acompanya, son fetes pel distingit literat i aimador de la música En Pau Riera, la trassa del qual en aqueixa mena de treballs hem elogiat ja altres vegades. — S.

Noves

Homenatge a Lleó Fontova. — Vint-i-cinc anys de vida musical argentina han valgut suara a l'eminent violinista català en Lleó Fontova (fill il·lustre del gloriós actor del mateix nom) un homenatge que li han dedicat els seus amics i admiradors a Buenos Aires. Aquest homenatge consistí en un concert celebrat en el Gran Splendit Theatre, on foren novament admirades les excel·lències de l'art del prestigiós violinista al qual es festejava. En Fontova interpretà en el referit concert, com obres de més relleu, la *Sonata da camera* de Locatelli; el *Concerto* per a dos violins, de Bach, (amb el seu deixeble Alfons Cid), i, acompanyat per l'orquestra, el *Concerto*, n.º 4, op. 31, de Viextemps.

Els alumnes i ex-alumnes de l'Institut Musical Fontova volgueren manifestar també llur agraïment i admiració envers el mestre que amb tant de zel i amb tanta intel·ligència ha dirigit llur carrera, i a tal objecte celebraren el 13 de desembre passat en el Salón Teatro un concert, el programa del qual fou totalment interpretat pels elements més significats d'aquell Institut; constituint el millor exemple de l'alta valor que ha adquirit en la capital de la República Argentina l'actuació artística i pedagògica del mestre català, en el transcurs de vint-i-cinc anys, des de que per primera vegada es manifestà allí En Fontova com virtuós de violí.

Recordarem que demés de l'Institut Musical expressat, institució de caràcter pedagògic de sòlid prestigi, En Lleó Fontova ha fundat i dirigit a Buenos Aires un Orfeó: "Ars Chori", la Societat Argentina de Música de Càmera (durant set anys) i actualment l'Associació Filarmònica Argentina, essent l'iniciador dels Concerts populars gratuïts, els quals subvenciona el govern argentí amb una forta quantitat pel seu caràcter d'educació de l'esperit del poble.

Necrologia

Arthur Nikisch: El dia 24 del passat gener morí a Leipzig, víctima de la grip, aquest famós director d'orquestra, a l'edat de 66 anys.

Nikisch era de nacionalitat hongaresa. Va néixer a Lemberg Szent Miklos, el 12 d'octubre de 1855. Estudià al Conservatori de Viena, d'on va sortir com a notable violinista, ingressant en 1878 a l'orquestra de la Cort. En 1882 fou nomenat director de l'orquestra del Teatre Municipal de Leipzig. En 1889 acceptà la direcció de la Sinfònica de Boston, i després de dirigir en 1895 els concerts de la "Gewandhaus" de Leipzig, va passar a la direcció de la Filharmònica de Berlín.

A la primavera de 1901, el cèlebre Nikisch, al davant de l'esmentada orquestra, donà tres inolvidables concerts al Teatre Novetas de Barcelona. L'èxit assolit fou grandios. Entre altres obres, Nikisch va dirigir les Sinfonies Tercera i Quinta de Beethoven; la Sinfonia en *mi bemoll*, de Mozart; la *Patètica* de Tschaikowsky; *Els Preludis*, de Liszt; *Mort i Transfiguració*, de Strauss, i mantes pàgines de Wagner, entre elles l'obertura de *Tannhauser*, en la qual per primera vegada es deixà sentir, al final, el doble cant accidental de les trompetes.

Nikisch posseïa un temperament fogós i dirigia amb una precisió rítmica del tot admirable.

Antonio Scontrino: Ha mort aquest distingit compositor italià, nascut a Trapani (Sicília) en 1850. En la seva juvenesa fou un notable contrabaixista i estudià en la Escola real de Munich. Instal·lat més tard a Milan, fou nomenat professor de composició, en 1891, al Conservatori de Palermo, i un any més tard a l'Institut real de música de Florença. Va escriure algunes òperes, representades a Milan, Roma, Torino, etc.; una *Sinfonia marinaresca*; dos quartets de corda; cants religiosos; melodies vocals, peces per a violí, per a violoncel, per a contrabaix, etc. Una de les seves darreres produccions és la música d'escena per a *Francesca da Rimini* d'En d'Annunzio (Roma, 1901).

Hans Huber: Aquest compositor suís, d'una gran feconditat, que acaba de morir, era actualment director del Conservatori de Basilea, i havia nascut a Schoenewerd en 1852. Estudià en el Conservatori de Leipzig, tenint per mestres a Riemann i a Reinecke. Produí en tots els gèneres de música: de cambra, simfònica, choral i escènica, entre la qual es compten diverses sonates, trios i quintets; sis sinfonies; obertures; tres concertos de piano i un de violí; nombrosos chors per a veus de dones i per a veus d'homes, "a capella", i amb acompanyament, obres totes elles de positiu valor. S'ha dit que el talent de Huber no deixava de tenir certa analogia amb el de Schumann i amb el de Brahms; però l'influència de Wagner i de Liszt es manifesta també en la major part de les seves obres, de poderosa fantasia.